

מאת אורי אבנרי

5 - 3 ב'ול' 1972

המתבוססים בחיים והמתבוססים בבז

מיזון הכנסת היה במשך כל השבוע מרכז למשיכת עיתונאים, שהתבוננו — ברצינות גמורה, או בשימחה לאיד משועשעת — להתפתלויות ל"ע, מפ"ם והמפד"ל, שניסו לרדת מן המיגדלים הגבוהים שהם טיפסו עליהם. סיעתנו מילאה בכל התהליכים האלה תפקיד שקט אך משמעותי ורצוף. הקשינו על כולם בלרוח מאחריות בנקל. הידיעה שאנחנו לא נשתוק, מילאה תפקיד חשוב בכל ההידברויות והחיפוש אחרי תחבולות. הצעת-החוק שלנו בעניין הנשואין האזרחיים ל-פסוליה-חיתון, שנדחתה על-ידי מפלגת-העבודה והי-דתיים (כולל חרות), אחרי שלי"ע, מפ"ם והליברלים ברחו מן האולם בבוש-פנים, חזרה לחדשות. קברניטי המערך הפכו את הקערה על פיה, ניסו להשתמש בתו-צאה זו של בוגדות, "אנשי המצפון" כדי למנוע הצבעה על הצעתם.

תוך כדי כך הצענו הצעה לסדר-היום על הנושא: פיזור הכנסת ועריכת בחירות. בינתיים פעלנו גם בכיוון הדתי. הגשנו הצעה לסדר-

יש אפיקורסים הטוענים שיש צדק בטענה שכיוון שאורי אבנרי הגיש הצעה הדומה לזו של האזנר והיא הוסרה — אין מקום להגיש הצעה דומה תוך שלושה חודשים מיום הסרת הצעה הראשונה...
קריאת ביניים: "אנחנו צריכים להתבסס על אבנרי?"
ספיר: "לפעמים צריך להת-ייחס גם לאפיקורסים."

מדיוני צמרת המערך (ידיעות אחרונות)

היום על "גיוס בחורי הישיבה", ודרשנו להעלותה ל-דיון אם יעלה ח"כ אגוזי שלמה לורנץ את הצעתו בעניין "מיה יהודי", זה מבטיח איזון מעניין. בדברי-ההסבר" להצעה (הדרושים לפי התקנון), קבענו: "שיחרורם של בחורי-הישיבה משירות בצה"ל היא שערורייה הנימשכת זה שנים רבות. הפלייה זו בין דם לדם מקורה בהסכמים בין-מפלגתיים, הפסולים מעיקרם בשטח זה. היא מטילה נטל נוסף על כל שאר הנוער בי-ארץ, הנאלץ לשרת יותר, בגלל שיחרור בחוריי-הישיבה. השיחרור מנוצל לרעה על-ידי בחורים רבים, הזמורים רק להזדקק בעזר שלמעשה הם עובדים ומתפרנסים, ומתבססים בחיים בשעה שחבריהם מתבוססים בבז.

מעשי האלימות והטרור, המבוצעים על-ידי בחוריי-ישיבה המשוחררים מגיוס — כגון הצאת חנות ארוס, הפי-גנות פרועות, וכו' — מדגישים את הדחיפות שבחיסול עוול משועזע זה.

הרצל לא

נסע ב"מרצדס"

בימים אלה משתוללת בכנסת הצבעות בממדים החורגים גם מן המקובל בעניין פוליטיים. לא רק פרשות האזנר ולורנץ, אלא גם פרשת "מרצדס", ה-שבוע, הוכיחה זאת.

"אגד" קנה אוטובוסים מתוצרת "מרצדס" הגרמנית בשביל ירושלים. גח"ל וגורויה הגישו הצעות ל-סדר-היום, ונאמו נאומים פאתטיים נגד המזימה. עד כאן זה היה שיגרת.

ההמשך היה מגוחך. תחילה נאם שימעון פרס נאום נגד גח"ל, הוכיח בעליל שטענות גח"ל בעניין זה אינן עומדות במבחן ההיגיון. בין השאר אירעו חילופי-הדברים הבאים:

שימעון פרס: שרייחת-חבורה אישרו לחברה להור-בלת פרי בראשות מרידור * לקנות עשר אוניות בגר-מניה. בערביתה של ממשלת ישראל. לא? לא?

חיים לנדאו: האם צריך לאכול החזיר עד הסוף?
שימעון פרס: לא שמעתי על יהודי דתי האומר שקצת חזיר מותר, הרבה חזיר — אסור. על דתיות כזו עוד לא שמעתי.

אסתר רזיאל-נאור: מדוע אתה מזכיר שמות של אנשים פרטיים? איזה נימוק הוא זה? זה בניגוד לתקנון! אסור להזכיר שמות בכנסת!

אורי אבנרי: אבל זה נכון, גבירתי! מרידור גם מכר בגרמניה אוניה שהינה זקוקים לה — מיכלית שהיתה דרושה לצינור-הנפט באשקלון, נמכרה לגרמנים!

שימעון פרס: לפי מיטב ידיעותי, הזכרתי (את מרידור) לשבת, ולא לגנאי. לא שמעתי שאסור להזכיר שמו של אדם, אשר בנה חברת-אוניות גדולה.

אסתר רזיאל-נאור: אינך מזכיר אותו סתם כך. יש לך כוונות!
מנחם בגין: מדוע אתה מדבר בסיגנון סרקסטי?
שימעון פרס: לא סרקסטי, כולנו אנשים רציניים.

ריכרד ואגנר

ומדברים בעניינים רציניים. לא שמעתי שאסור להזכיר מעל במת הכנסת אדם שעשה מיפעל.
אורי אבנרי: זה כבר הוזכר מעל במת הכנסת.

בתום נאומו של פרס, יכול היה איש תמים להניח כי הוא יציע להסיר את הצעת גח"ל מסדר-היום. לא דובים ולא יער! פרס הציע את ההיפך הגמור: לקיים דיון על ההצעה במליאה — דבר שהממשלה רגילה להציע רק במיקרה של הסכמה טוטאלית עם הצעה. מדוע? ככה. כדי לא לגרום לצרות נוספות בקוא-ליציה. קמתי והצעתי להסיר את העניין מסדר-היום:

אורי אבנרי: אדוני היושבי-ראש, אולי אני מכניס את ראשי למיטה חולה...
חיים לנדאו: הוא נמצא שם כבר מזמן!

אורי אבנרי: ...ואבל אני מציע לכנסת להסיק את המסקנה מדבריו של שרייחת-חבורה, שהובילו במישרין למסקנה שאין מקום לוויכוח על הצעה זו. מכיוון שאני מסכים לדיעה זאת, אני חושב שהישר האינטלקטואלי והפוליטי מחייב להסיק את המסקנה, ולומר שיש להוריד את ההצעה מסדר-היום.

דב מילמן: אתה תומך בממשלה יותר מ-אשר אנשי המערך!
אורי אבנרי: אדוני היושבי-ראש, הרייך השלישי של הצורך הוכרע במאי 1945. מי שנולד בירתו יום, הוא כיום בן 27. מי שהיה אז נער בן 13, הוא כיום בן 40.

לא ייתכן לדבר ב-1972 על גרמניה של היום בסיגנון שאנחנו חייבים לדבר בו על גרמניה של 1945.

אסתר רזיאל-נאור: שמענו מגדולים מחד, ולא קיבלנו.

דב מילמן: אנחנו מדברים על ניצולי הי-שואה, ולא על גרמניה. איך אתה לא מבין את זה?
אליעזר שוסטק: על מרצדס מדובר, ולא על גרמניה סתם.

מנחם יריד: פתאום אתם מגינים על מר-אורי אבנרי: אדוני היושבי-ראש, אני רוצה להזי-היר מפני שלוש תופעות:

ראשית, הוולגריזציה של השואה. השואה היא פרק יחיד-בימינו בהיסטוריה, לא רק של עמנו אלא של העולם כולו. לא יתכן לסחור בשואה כל יום שני וחמישי, בעניינים בטלים.

דב מילמן: זה נימוק וולגרי!
אורי אבנרי: יש להפריד בין זכר השואה לבין

התופעה, שהייתה מעז לכנותה — "שואנות", כלומר הפיכת השואה למעין מיקצוע...
מנחם יריד: האם יסיעו תלמידים ליד

מדרכי באוטובוסים גרמניים?
אורי אבנרי: ...ניצול השואה, לצורך שלא לצור-ך, בכל עניין גדול וקטן, ובייחוד קטן.

שנית, אני סולד מפני החרם על עם שלם לדורותיו — אבות אכלו בוסר, ושיני בנים תקינה.

חוקה גרוסמן: כמה זרות עברו?
שמואל מירקניס: מסתובבים עוד מאות אלפי פושעים נאצים בגרמניה הזאת!

חיים לנדאו: ב ש פ י ג ל שלך, שאתה נה-נה ממנו מלוא חופניים, יושבים נאצים!
אורי אבנרי: המאבק נגד הנאציזם נטוש בגר-מניה של היום, ועל כן חשוב לדעת מי לוחם בנאצים היום, מהם הכוחות הבולמים את הנאציזם. ואם אתה מזכיר את דר שפיגל, הוא תופס מקום מכובד במאבק זה.

בראש ממשלת גרמניה עומד כיום אדם בעל עבר אנטי-נאצי מפואר, לא רק מהגר בימי היטלר, אלא לוחם בכוח הנשק נגד הנאציזם. נשיא גרמניה הוא כיום אדם בעל עבר אנטי-נאצי מובהק.

שלישית, אני מתנגד לסלקטיביות של החרם המזו-ר הזה. מדוע מטיל חרם על יצירותיו של ואגנר, כאשר חזויה-המדניה, אשר תמונתו תלויה כאן, רשם ביומנו שכתב את ספרו מדינת היהודים תחת רושם יצירתו של ואגנר שנהויזר?

מנחם בגין: מה שאמרת עכשיו אינו וול-גריזציה של הנושא? האם אז היו גרמנים? האם אז הגרוננים השמידו יהודים? הרצל כתב גרמנית!
אסתר רזיאל-נאור: הנאצים לא ניגנו אז את ואגנר, כי הם לא היו.

אורי אבנרי: אינכם מקיימים חרם על כל המוסיקה הגרמנית. אתם מקיימים חרם על מו-סיקה של מחלין אחד, ואגנר, בגלל דיעותיו, שהיו ידועות היטב להרצל.

מרצדס הוא מרצדס לא רק כשהוא אוטובוס, אלא גם כשהוא מכונית פרטית, ורחובות ירושלים מלאות מכר-זיות מרצדס. מכוניות גרמניות עומדות אפילו על מיג-רשהתניה של הכנסת!

מובן שהצעתנו לא נתקבלה. אבל כימעט כל אנשי המערך, שנכחו באולם, וגם שימעון פרס עצמו, לא הס-תירו את הסכמתם לדברינו.

"כל העולם במה" —

אך האולם מתרוקן

עם הודעת מנהל תיאטרון "בימות", יעקוב אגמון, על כוונתו לסגור את התיאטרון אם לא ישתנה יחס השילטונות, הגשנו הצעה רחופה לסדר-היום. הנשיאות הכירה בהצעות, וכך נפל בחלקנו לפתוח את הדיון הראשון בכנסת, מזה שנים רבות, על גורל התיאטרון.

פתחתי ביניה של הומור:
אורי אבנרי: כבר אמר משהו לפני: "העולם כולו במה הוא. והאנשים והנשים אך שחקנים כולם, איש איש כניסותיו ויציאותיו, וכל אדם בימי חלדו יופיע בתפקידים שונים..."

העולם כולו במה הוא, אך אנשים התיאטרון בישראל מתרוקן והוקץ — כימעט כמו הכנסת.

מנהל אחד התיאטרות, בימות, הודיע שהוא עומד לסגור את שערי תיאטרוננו, ולהשליך את המפתחות... המדובר הוא בתיאטרות המיסחריים, הקוראים לעצמם "עצמאיים", להבדיל מן התיאטרות הרפרטוא-ריים, המימסדיים. בין שני סוגים אלה פעורה כיום תהום של אפלייה — הן בתחום הסיבסוד הציבורי, הן בתחום המיסוי. יש לאפליה זו אידיאולוגיה.

התיאטרון הרפרטוארי מחזיק צוות קבוע של שחק-נים, ומשלים להם משכורת בימי גאות וספל. הוא מחנך ומגדל את שחקני-המחר. הוא מעלה מחזות חשובים. גם קלאסיים, גם מודרניים. מבלי שיהיה נאלץ לרדת לדר-גת המכנה המשותף הנמוך ביותר. יש לו תפקיד חינוכי, תפקיד יוצר-תרבות.

התיאטרות המיסחריים, לעומת זאת, הם בתי-עסק. הם שוכרים שחקנים להצגה מסוימת, משחררים אותם בגמר ההצגה. הם מעלים הצגות שהקהל רוצה לראותם. מתאימים את עצמם לטעם הציבור הרחב ביותר, מייצ-רים סחורה ומוכרים אותה. אך מיקרה הוא שסחורה זו היא הצגה על גבי במה. לכן ראויים תיאטרון הרפרטואר לתמיכה, ואילו סוחרי-התיאטרון ידאגו נא לעצמם.

זה נכון, למראית עין, אך למעשה רחוקים הדברים מלהיות כה פשוטים. תיאטרון הרפרטואר מעלים כיום בארץ הרבה הצגות שאינן אלא קישט ממוסחר ובידור וולגרי. התיאטרות המיסחריים, כביכול, מעלים לא פעם הצגה בעלת-ערך, הצגה מקורית, ואף הצגה בידורית המתעלה לדרגה של חוויה תרבותית. שחקני הרפרטואריים מופיעים על הבמה המיסחרית, ושחקנים בלתי-תלויים עולים עתה לא פעם, לשעה קלה, על הבמה הרפרטוארית.

אכן, "הכל יחס", ולא פעם יש הפתעות "בדרך למוסר הסגור".

...אין זה נכון שהסחורה התיאטרונית שווה לסחורה אחרת — לדג מלוח או למסטיק. כי גם בידור קליל ביותר, כמו אמר הנגראליה, מכניס לכל הפחות קהל

* הכוונה לשבועון רבי-התפוצה דר שפיגל, ש-פירסם את תמצית ספרי בהמשכים.

** ריכרד ואגנר היה אנטי-שמי, למרות (ואולי בגלל) שרבים שחדו שהוא רבן הבלתי-יחוקי של שחקן יהודי.

*** שקספיר, כטוב בעיניכם.

* חברתו של יעקוב מרידור, איל-ההון של חרות וח"כ גח"ל לשעבר. פרס רמז על קודמו, השריית-חבורה החרותי ועד וייצמן.

** בשעתו דיברתי על קשריו של מרידור עם גרמניה.